

Vides konsultatīvā padome 2022

Juris Jātnieks

Padomes priekšsēdētājs

11. janvārī 2023

Padomes uzdevumi:

- 3.1. pārstāvēt sabiedrības intereses sniegt Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai un citām ministrijām priekšlikumus par normatīvo aktu projektiem un politikas plānošanas dokumentu projektiem, kā arī Eiropas Savienības starptautisko tiesību aktu projektiem, kas skar vides politiku;
- 3.2. informēt sabiedrību par aktualitātēm vides jomā, kā arī veicināt vides jautājumu integrēšanu nozaru politikā.

Padomes tiesības:

- 4.1. pieprasīt no VARAM un tās padotības iestādēm un citām institūcijām Padomei nepieciešamo informāciju;
- 4.2. veidot darba grupas, lai sagatavotu Padomes sēdēs izskatāmos jautājumus un dokumentu projektus, un pieaicināt ekspertus - attiecīgās nozares speciālistus;
- 4.3. uzaicināt uz Padomes sēdēm VARAM un citu institūciju amatpersonas, ekspertus un sabiedrības pārstāvjus;
- 4.4. pilnvarot VKP pārstāvi paust Padomes viedokli valsts un pašvaldību institūcijās, citās padomēs.
- 4.5. informēt sabiedrību par aktualitātēm vides jomā.

VKP vērtības un darbs 2022

VKP ir demokrātiska platforma, kur balstoties uz vides NVO profesionālu praksi un Latvijas dabas kapitāla vērtībām, brīvprātīgi tiek **konsolidētas gan vides nozares, gan arī saistīto nozaru organizāciju pozitīvas iniciatīvas, lai pilnveidotu vides politiku**, normatīvos dokumentus un/vai panāktu neatliekamus, vidi saudzējošus risinājumus praksē.

- VKP biedri un vadība strādā brīvprātīgi - komunicē profesionālu, sabiedrības interesēs balstītu viedokli.
- VKP ir VARAM galvenais sociālais partneris sabalansētas vides politikas veidošanā.
- Padomes sēdes ir atklātas un tajās var piedalīties ikviens interesents. Šajā gadā sēdes notikušas **galvenokārt tiešsaistē**,
- VKP sastāvā **tiek ievēlētas** ne vairāk kā 20 nevalstiskas **vides** nozares organizācijas uz vienu gadu.

VKP sastāvs 2022:

- VKP ievēlētas 20 biedrības un nodibinājumi vides jomā (var līdzdarboties arī citas vides organizācijas, kas nav padomes sastāvā);
- **Padomes darba rezultāti atkarīgi no pārstāvju brīvprātīgas iniciatīvas, zināšanām un neatlaidības;**
- Padomes sanāksmju protokolēšanu un informācijas uzturēšanu mājas lapā nodrošina VARAM ministrija;

- *Priekšsēdētājs: **Juris Jātņieks**, nodibinājums „Teiču dabas fonds”;*
- *Priekšsēdētāja vietniece: **Olga Trasuna**, biedrība „Latvijas Vides pārvaldības asociācija”;*
- **Jana Simanovska**, biedrība „Ekodizaina kompetences centrs”;
- **Lelde Eņģele**, nodibinājums „Latvijas Dabas fonds”;
- **Viesturs Ķerus**, biedrība „Latvijas Ornitoloģijas biedrība”;
- **Alvis Birkovs**, biedrība „Latvijas Makšķernieku asociācija”;
- **Ilze Mežniece**, biedrība „Permakultūras asociācija”;
- **Dace Helmane**, “Korporatīvās ilgtspējas un atbildības institūts”;
- **Elīta Kalniņa**, biedrība „Vides aizsardzības klubs”;
- **Anna Doškina**, biedrība “Zero Waste Latvija”;
- **Dace Āriņa**, „Latvijas Atkritumu saimniecības asociācija”;
- **Andis Mizišs**, biedrība “Vides fakti”;
- **Jānis Rozītis**, nodibinājums „Pasaules Dabas fonds”;
- **Andis Liepa**, Nodibinājuma “Ķemeru nacionālā parka fonds”;
- **Jānis Ulme**, „Vides Izglītības fonds”
- **Līgas Brūniņa**, Biedrība “Baltijas krasti”
- **Linda Zuze**, biedrība „Zaļā brīvība”;
- **Jānis Sprūds**, biedrība „Latvijas ezeri”;
- **Kristīna Veidemane**, biedrība „Baltijas Vides forums”;
- **Līga Strazdiņa**, biedrība „Latvijas Botāniķu biedrība”;

Paveiktais 2022 (1)

Atbildot VARAM, Ekonomikas ministrijas, ZM acinājumiem, Vides konsultatīvā padome sagatavojusi priekšlikumus sekojošām Latvijas valsts pozīcijām par ES likumdošanas un stratēģiskajiem dokumentiem:

- ▶ *Latvijas pozīcija par Dabas atjaunošanas regulas priekšlikumu;*
- ▶ *Latvijas pozīcija par atjaunojamo energoresursu, energoefektivitātes un ēku energoefektivitātes direktīvu grozījumiem;*
- ▶ *Pozīcija Nr. 1. Par Apvienoto Nāciju Organizācijas Vispārējās konvencijas par klimata pārmaiņām Līgumslēdzēju pušu konferences 27. sesiju un Kioto protokola Līgumslēdzēju pušu sanāksmes 17. sesiju, Parīzes nolīguma Pušu sanāksmes 4. sesijas, kā arī Konvencijai pakļautās izpildinstitūcijas 57. sesiju un Konvencijas Zinātniskās un tehnoloģiskās konsultatīvās padomes 57. sesiju, Šarmelšeihā, Ēģiptē 2022. gada 6.-18. novembrī;*
- ▶ *Par 24.oktobra ES Vides Padomē izskatāmajiem jautājumiem;*
- ▶ *Pozīcija par Priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai, ar ko groza Direktīvu 2010/75/ES par Eiropas Parlamenta un Padomes 2010. gada 24. novembra direktīvu par rūpnieciskajām emisijām (piesārņojuma integrēta novēršana un kontrole) un Padomes 1999. gada 26. aprīļa direktīvu 1999/31/EK par atkritumu poligoniem;*
- ▶ *Sākotnējās pozīcijas projekts par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par rūpniecisko iekārtu vides datu ziņošanu un Rūpniecisko emisiju portāla izveidi*

Paveiktais 2022 (2)

Par vairākām Latvijas pozīcijām VKP sniedza priekšlikumus atkārtoti, kā arī pārstāvēja sabiedrības un neatkarīgu vides jomas ekspertu viedokli Saeimas komisijās:

- *Latvijas nacionālā pozīcija Nr.2 par Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai, ar ko groza Direktīvu (ES) 2018/2001 par no atjaunojamajiem energoresursiem iegūtas enerģijas izmantošanas veicināšanu, Direktīvu 2010/31/ES par ēku energoefektivitāti un Direktīvu 2012/27/ES par energoefektivitāti";*
- *Par pozīcijas projektu par Priekšlikumu EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULAI par fluorētajām siltumnīcefekta gāzēm, ar kuru groza Direktīvu (ES) 2019/1937 un atceļ Regulu (ES) Nr. 517/2014;*
- *Pozīciju "Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par atkritumu sūtījumiem, ar kuru groza Regulas (ES) Nr.1257/2013 un (ES) Nr.2020/1056";*
- *Pozīciju par "Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko izveido Sociālo klimata fondu;*
- *Informatīvais ziņojums, kas sagatavots uz 17.marta ES Vides ministru padomi.*
- *Par Latvijas nacionālo pozīciju Eiropas Savienības Vides ministru padomē, kas notika 2022 gada 20. decembrī.*

Paveiktais 2022 (3)

Galvenās darba tēmas:

1. Dialogs ar vides VARAM ministru A.Tomu Plešu - par vēja elektrostaciju attīstīšanu Latvijā un paātrinātu IVN ieviešanu Latvijā. Vēja enerģijas plānotie attīstības projekti un virzība Latvijā;
2. Tikšanās ar VARAM valsts sekretāra vietniekiem: Klimata jomas situācija un aktualitāšu raksturojums, svarīgākās VARAM rīcības Latvijas nacionālo un ES noteikto mērķu sasniegšanā –VSV klimata politikas jautājumos Dagnis Dubrovskis. Vides un dabas aizsardzības jomas situācija un aktualitāšu raksturojums, svarīgākās VARAM rīcības nacionālo un ES mērķu sasniegšanā –VSV vides aizsardzības jautājumos Andris Ķēniņš.
3. Par Lauksaimniecības nozares ieguldījumu SEG emisiju samazināšanā. ZMNĪ plānotie pasākumi Atvесеļоšanas un noturības mehānisma ietvaros,
4. Par pesticīdu jautājumiem, par norisēm Darba grupā par aizliegumu lietot pesticīdus apdzīvoto lauku māju tuvumā;
5. Ekonomikas ministrija par informatīvo ziņojumu par Sauszemes vēja parku attīstību un par plānotām tiesiskā regulējumā izmaiņām un citiem valsts plānotiem pasākumiem Vēja parku attīstībai Latvijā Zaļās brīvības prezentācija par valsts pārvaldes redzējumu vides NVO darbā;
6. Par aktuālāko informāciju civilās aizsardzība plānošanā;
7. Atziņas no Eiropā lielākās IADT pārvaldības konferences “EUROPARC 2022;

Paveiktais 2022 (4)

Galvenās VKP sēdēs skatītās tēmas:

- ▶ Par priekšlikumiem un grozījumiem Aizsargjoslu likumā; par krasta uzaršanas un mēslošanu līdz krastam gadījumiem (Svētes upe Zemgalē) - risināta sena problēma ar uzaršanu un mēslošanu līdz krastam ar plānotajiem grozījumiem Aizsargjoslu likumā, Tikšanās un saruna ar Valsts vides dienesta ģenerāldirektori Elitu Baklāni-Ansbergu. Atkārtoti aktualizēta situācija par Braslas upes piesārņojumu un PKS "Straupe" darbību, norisēm Aronas un Aģes upēs; Mazo HES ekoloģiskā caurplūduma noteikšanas problēmas un iespējamie risinājumi;
- ▶ Par Bioloģiskās daudzveidības stratēģijas īstenošanu un rīcībām Latvijā, Baltijas vides foruma informācija un prezentācija par projekta ieviešanas gaitu un rīcībām perspektīvo dabas teritoriju atlasei. Par Vides politikas pamatnostādņu izstrādes gaitu, statusu un ieviešanas perspektīvām.
- ▶ Par Pozīciju Nr. 1 "Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai, ar ko groza Direktīvu (ES) 2018/2001 par no atjaunojamajiem energoresursiem iegūtas enerģijas izmantošanas veicināšanu, Direktīvu 2010/31/ES par ēku energoefektivitāti un Direktīvu 2012/27/ES par energoefektivitāti", Helēna Rimša Ekonomikas ministrijas pārstāve, Vides aizsardzības departamenta un Klimata pārmaiņu departamenta pārstāvji;
- ▶ Ilgtspējīgas finanses: ES Taksonomijas būtība un tās ieviešana Latvijā, lai veicinātu ilgtspējīgus ieguldījumus Eiropas Zaļā kursa mērķu sasniegšanai. Informācija par ES strukturālo reformu programmas projektu. Kā tiek plānotas "zaļās investīcijas"? vai ir izstrādāti kontroles mehānismi "zaļo investīciju" ieviešanai? Vai un kā tas kopumā skar "zaļo investīciju" projektu ieviešanu?
- ▶ Latvijas Kopējās lauksaimniecības politikas Stratēģiskā plāna (KLP SP) pasākumiem no 2023. gadā;
- ▶ Par priekšlikumiem atkritumu apsaimniekošanas perspektīvai. Par Eiropas Savienības LIFE programmas integrēto projektu "Atkritumi kā resursi Latvijā – Reģionālās ilgtspējas un aprites veicināšana, ieviešot atkritumu kā resursu izmantošanas koncepciju;
- ▶ Par Elektromobilitātes risinājumu plānošanu un nodrošināšanu iedzīvotājiem daudzdzīvokļu namu rajonos, par Atvērto un mobilo datu izmantošanu transporta monitoringā un datus balstītā transporta plānošana;
- ▶ Latvijas Biodegvielu un bioenerģijas asociācijas priekšlikumi kā degvielas tirgotājiem samazināt emisijas (saistībā ar Direktīvu);
- ▶ Par pašvaldību likuma grozījumiem u.c., Par Skultes sašķidrinātās gāzes (LNG) termināli;

Veiksmīgi un nozīmīgi 2022:

- ▶ **Sagatavotas, nosūtītas 47 vēstules,**
(2021. gadā – 35, 2020. gadā - 27)

Vairākas vēstules sagatavotas kopā ar citām organizācijām (Vēja enerģijas asociācija, Bioloģiskās lauksaimniecības asociācija, Latvenergo, u.c.) - nosūtītas ministrijām, valdībai vai tieši Eiropas Komisijai.

- ▶ Papildus oficiālajām vēstulēm, sagatavoti un nosūtīti **vairāk kā 30 atzinumi** un **priekšlikumi** Latvijas valsts pozīciju dokumentiem.
- ▶ **Notikušas 12 VKP sanāksmes, 2** ar VARAM ministra dalību,
- ▶ Vēl **2 tematiskās apspriedes VKP vadībai ar VARAM ministru** un enerģētikas nozares pārstāvjiem.

Veiksmīgi un nozīmīgi 2022:

- ▶ VARAM, FinMin, EM, ZM piedalījās VKP sanāksmēs.
- ▶ Koordinēta sadarbība ar organizācijām, kas nav VKP sastāvā.
- ▶ Vairāk kā **20** relīzes un intervijas plašsaziņas līdzekļos.
- ▶ Uzturam VKP prasību pēctecību:
 - ▶ **Latvijas** Pozīcijas tika labotas. Pieprasījām gala redakcijas,
 - ▶ Latvijas KLP Stratēģiskais plans (KLP SP) tā negatīvā ietekme uz vidi.
 - ▶ Kritiska upju piesārņojuma novēršana, u.c.
- ▶ profesionāla viedokļa sagatavošana un **pārstāvība > 50** uzraudzības grupās, komitejās, Saeimas komisijās, tematiskās darba grupās, u.c. “mikrosanāksmes”

“Vecās un jaunās sāpes” videi un sabiedrībai, jeb **NElietas**

- Arvien nekaunīgāk **vides aizsardzība tiek pretnostatīta tautsaimniecības izaugsmei**, jeb ekonomiskai labklājībai, maldinot politikus un sabiedrību, jo vairumā ES valstu, kur ir ievērojami lielāks aizsargājamo dabas teritoriju NATURA 2000 platības %, kā Latvijā, ir arī augstāka ekonomiskā labklājība.
- **Pesticīdi** Latvijas zemē, ūdeņos, augos, bitēs, dzīvniekos, pārtikā un **cilvēku asinsritē**. VARAM darba grupa nostrādāja gadu – bez redzamiem uzlabojumiem likumdošanā un praksē.
- Pārskatīt Investīcijas atkritumu apsaimniekošanā - **palielināt** investīcijas un rīcības to neradīšanā,
- Latvijā **apzināti iznīcināti > 6000 ha ES nozīmes biotopu**, galvenokārt meži un zālāji, bet valsts ambīcija NATURA 2000 teritoriju tīkla pilnveidošanā tikai 12 % ..., paliekot priekšpēdējā vietā ES.
- “Zaļmaldinoši” pasākumi un nepietiekams atbalsts Biol. Lauksaimniecībai Kopējās Lauksaimniecības Politikas Stratēģiskajā plānā kavēs bioloģiskās pārtikas pieejamību Latvijā un sabiedrības veselības uzlabošanu.

Akcenti un izaicinājumi 2023

- Turpināt atbalstīt ES “Zaļā kursa mērķus”, atspēkojot sabiedrības veselībai un labklājībai kaitējošos maldus, ka dabas un vides saglabāšana kavējoš ekonomisko attīstību.
- Turpināt pilnveidot sadarbību NVO sektorā.
- Uzturēt VKP prasības pesticīdu lietojuma samazināšanā un priekšlikumus vides nodokļu izmaiņām;
- Prasīt atbildību par daudzu upju un citu ūdeņu ekosistēmu kritisku degradāciju,
- Uzturēt VKP prasības, priekšlikumus atkritumu neradīšanā,
- Pārstāvēt vides un sabiedrības veselības un drošības intereses NATURA 2000 tīkla pārskatīšanā Latvijā, lai pārtrauktu valsts akceptētu sugu un biotopu iznīcināšanu LV.
- Panākt VKP iespēju sniegt priekšlikumus TAP portālā,
- Trauksmes celšanas likuma izmantošana - jauna iespēja VKP vēstījumu virzībai.

Mēs esam, lai tiktu sadzirdēti?!

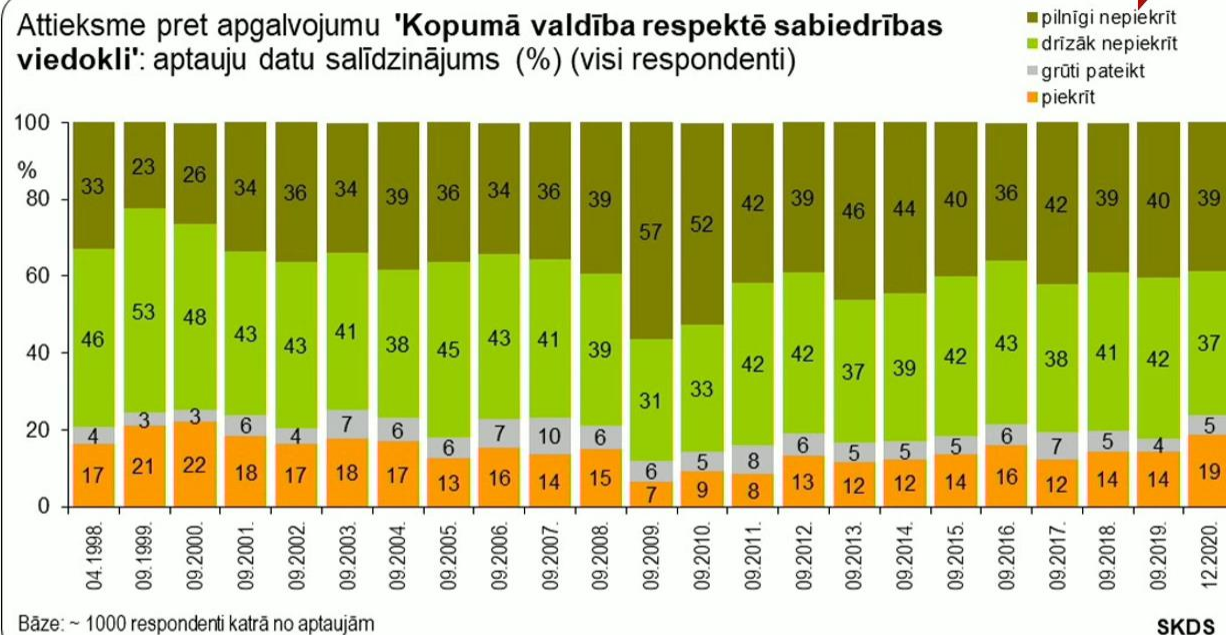
Jānis Domburs

Subject:
Creativity

Nerespektētā
sabiedrība

05

Attieksme pret apgalvojumu **'Kopumā valdība respektē sabiedrības viedokli'**: aptauju datu salīdzinājums (%) (visi respondenti)

**Paldies par mūsu kopīgo
darbu Dabas saglabāšanā!**

Juris Jātņieks
juris@teici.lv